

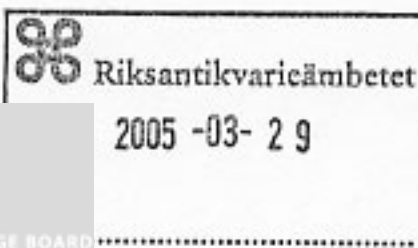

Länsstyrelsen
Örebro län

Raoul Hjærtström
Direkt: 019/19 30 68
raoul.hjartstrom@t.lst.se
Fax: 019/19 30 26

BESLUT
2005-03-17

Dnr: 432-03450-2004

Byggnadsminnesförklaring av Örebro stationshus Olaus Petri 3:237, Olaus Petri församling, Örebro kommun, Närke

(2 bilagor)

BESLUT

Med stöda av 3 kap 7 § lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. (KML) förklarar Länsstyrelsen att Örebro stationshus, Olaus Petri 3:237, Olaus Petri församling i Örebro kommun, markerat genom skraffering på bifogade karta, övergått till att bli byggnadsminne enligt 3 kap KML.

Med stöd av 3 kap 2 § KML meddelar Länsstyrelsen samtidigt följande *skyddsbestämmelser*:

Byggnaden får inte rivas, vare sig i sin helhet eller delar därav.

Ingrepp får inte ske i byggnadens stommar.

Byggnaden får inte till sin exteriör byggas om eller förändras.

Byggnaden skall underhållas så att den inte förfaller. Vård- och underhållsarbeten skall utföras på ett sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar. Underhållet skall ske med material och metoder som är anpassade till byggnadens egenart.

Upplysningar

Länsstyrelsen lämnar råd ifråga om underhållet av byggnaden.

2005-03-29 beslut. KML
100 p.m. Närke = Öhr. reg. A.S. f.j.h.

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen enligt 3 kap 14 § KML lämna tillstånd att byggnadsminne ändras i strid mot skyddsföreskrifterna.

Enligt 3 kap 21 § KML tillämpas beslut enligt 3 kap 1 § utan hinder av att talan förs mot beslutet.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Genom beslut av regeringen 1986-08-21 blev Örebro stationshus statligt byggnadsminne enligt förordningen (1988:1229) om statliga byggnadsminnen m.m. Fastigheten förvärvades från Staten av Jernhusen AB 2001-01-01. Enligt 3 kap 1 § KML skall ett statligt byggnadsminne som övergår till annan ägare än staten därmed utgöra ett byggnadsminne enligt samma lag. Länsstyrelsen skall enligt 3 kap 7 § KML i sådant fall utfärda en förklaring om detta. Länsstyrelsen har därför tagit initiativ till ärendet.

Några skyddsföreskrifter för det statliga byggnadsminnet Örebro Station kom ej att fastställas. Ett förslag till skyddsbestämmelser enligt 3 kap 2 § KML har efter ägarskiftet 2001 utarbetats av Riksantikvarieämbetet i samråd med Länsstyrelsen och Jernhusen AB.

Jernhusen AB har i skrivelse till Länsstyrelsen 2004-06-03 accepterat de föreslagna skyddsbestämmelserna.

Örebro kommun har genom byggnadsnämnden 2004-08-26 tillstyrkt utformningen av skyddsbestämmelserna. Byggnadsnämnden konstaterar i sitt yttrande att de föreslagna skyddsbestämmelserna i princip överensstämmer med kommunens intentioner för byggnaden.

HISTORIK

Järnvägen Hallsberg – Mosås – Örebro stod klar 1862, samtidigt med den äldsta statliga banan, Västra stambanan Göteborg – Stockholm. Banan Örebro – Hallsberg kom att bli en viktig förbindelse mellan Mjölby och Krylbo, och Västra stambanan bands på så sätt samman med den privata Köping – Hults järnväg.

Stationsbyggnaden i Örebro uppfördes samtidigt med järnvägen och invigdes 1862. Arkitekt var Adolf Wilhelm Edelsvärd (1824 – 1919).

Edelsvärd var en militärt utbildad arkitekt, han tjänstgjorde som ingenjörsofficer och drev samtidigt en framgångsrik arkitektbyrå i Göteborg. Edelsvärd blev 1855 Järnvägsstyrelsens chefarkitekt, en post som han kom att upprätthålla i fyrtio år, vilket innebär att huvuddelen av Sveriges stationshus tillkommit under hans ledning.

Edelsvärds främsta insats som arkitekt består i hans medvetna strävan att förena byggnadsteknisk utveckling och arkitektonisk gestaltning. Han var engagerad i tidens strävan att skapa modern arkitektur utifrån medeltida formspråk, men kom som arkitekt främst att få betydelse för träbyggande i de former som 1800-talets utvecklade sågverksteknik erbjöd. Han hade studerat byggande i England, och genom *Tidskrift för praktisk byggnadskonst*, där han var redaktör 1850 – 1853, sökte han ge spridning åt nya kunskaper och idéer inom byggnadskonsten.

År 1901 förlängdes stationsbyggnaden åt söder, en större ändring och tillbyggnad skedde 1910. Året därefter förstörades väntsalen bl. a genom en utbyggnad på östra sidan. År 1934 byggdes stationen ut genom ytterligare en förlängning åt söder. Under 1990-talet gjordes en större invändig ombyggnad av byggnaden.

Stationshuset är exteriört relativt välbevarat, men visar också prov på senare tiders ombyggnader som speglar järnvägstrafikens utveckling i Örebro och i hela landet. Byggnaden har under 1990-talet genomgått en exteriör upprustning, som genom en hög antikvarisk ambitionsnivå, på ett påtagligt sett befast och förstärkt byggnadens stora kulturhistoriska värde.

MOTIVERING

Stationshuset har genom sitt stora järnvägs- och arkitekturhistoriska värde skyddats som statliga byggnadsminnen. Länsstyrelsens skyddsbestämmelser är därför motiverade.

Detta beslut kan överklagas hos länsrätten i Örebro län.

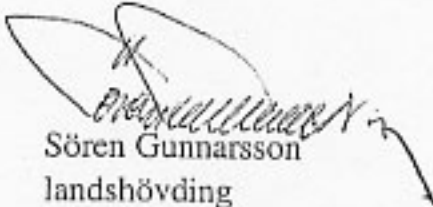
Beslut i detta ärende har fattats av styrelsen. I beslutet deltog landshövding Sören Gunnarsson jämte ledamöterna Marie-Louise Forsberg-Fransson, Göran Arveståhl, Inger Högström-Westerling, Ewa-Leena Johansson,

BESLUT
2005-03-17

Dnr: 432-03450-2004

Margareta Karlsson, Sören Larsson, Bo Rudolfsson, Mats Sjöström, Helena Vilhelmsson och Anna Ågerfalk.

I den slutliga handläggningen deltog även länsassessor Per Undén.

Sören Gunnarsson
landshövding

Raoul Hjærtström
bitr länsantikvarie

Bilagor
Besvärshänvisning
Karta

Kopia till
Riksantikvarieämbetet
Lantmäterimyndigheten i Örebro län
Byggnadsnämnden i Örebro kommun
Örebro läns museum
Lst/Byggnadsminnesregistret

Bilaga till Länsstyrelsens
beslut 2004-03-17
Dnr 432-03450-2004
Byggnadsminnesförklaring av
ÖREBRO STATION,
Olaus Petri församling,
Örebro kommun.

 Gräns för byggnadsminnet

